

Az *Anyegin* új felfogását főleg Krúdy Gyula fejezi ki és teszi köztudattá. Szerb Antal megfigyelése szerint »Krúdy Gyulának bizonyára azért volt annyira kedves ez a költemény, mert oly otthonosan érezte magát benne, mintha egy magyar nemesi kúriáról beszélne, a magyar múltszázadról.« (*A világirodalom története*, III. 57. l.) S míg Bodenstedt még látja, hogy »Onägin ist eben eine Satire auf die heutigen russischen Zustände und insbesondere auf die russische Gesellschaft« (Puskin-fordítása előszava), Szerb Antal szerint, aki Bérczy fordításában és Krúdy kommentárjain keresztül ismeri a költeményt,

Krúdy regényeinek szinte állandó motívuma az *Anyegin*-olvasás. Neki magának 17 éves korában egy művelt patikusnő adja kezébe a könyvet, s ő attól kezdve Puskind »még a nőknél is jobban szereti«. A költemény nem is szakmai jellegű hatást tesz rá, mint Gyulaira : az *Anyegin* művészi eszközeinek elsajátítása helyett hősei életét akarja követni. Nem írni akar úgy, mint Puskin, hanem úgy öltözni, úgy élni, úgy szeretni, mint Anyegin.

val (id. cikk). Krúdy szerint Szép Ernő *Lila Akác*-ának (1919) hőse, Csacsinszky Pál is »pesti Eugén Anyegin«. Csak persze ez az Anyegin, amely a kor magyar olvasóinak lelkében tükröződik, nem egészen azonos Puskinéval: míg ez összeomlott demokratikus törekvései kárpótlásaképpen szakítja le órái virágát, a magyar századvég Anyeginje azokra nem is gondolva keresi az élvezeteket. Ennek az Anyeginnek, szemben az igazival, nincs közéleti dimenziója. A századvég fiai számára e mű a szerelem iskolája. Krúdy Gyula Rezedá-ja az *Anyegin*-ből felolvasott részletekkel puhítja a női sziveket. A *Vörös postakocsi*-ban Krúdy világosan elmondja, mit jelentett neki e költemény. »*Anyegin!* Tán csak azért volna jó még egyszer ifjú tanulónak lenni, hogy az elhagyott liget padján ki-

véssett női szívek és névkezdőbetűk között először olvassuk ismét *Anyegin Eugént!* Moszkvába utazni és a balettnek tapsolni, Tatjana levelét venni és a Néva partján sétálni. Mindnyájan Anyeginnek vagyunk ifjú korunkban. És Lenszkij bús sírhalmán ugyan ki nem könnyezett? Berta jól választott. Az Anyegin olvasása egyszerre új világ csodáit nyitotta meg Rezeda úr előtt: elhatározta, hogy életcélát választ, költő lesz, hírlapíró, Puskin Sándor lesz —, és mindezt egy éjszaka, midőn égő homlokkal és szinte túláradó szívvel olvasta az orosz költő összecsendülő sorait. Másnap, a régi temető felé sétáltak éppen, Rezeda úr bátran és könnyes szemmel fogta meg Berta sárgakeztyűs kezét:

— Tatjana! — mondta.

Az asszony megsimogatta az ifjú nedves szemét: — Örülök, hogy felébresztettem önt, fiam...

— Szeretem.

— Tehát már szeretni, hódítani és bátornak lenni is megtanult Anyegin-től? kérdé mosolyogva az asszony.«

Az *Anyeginnek* e szerelmese és kitűnő ismerője íme a *Vörös postakocsi* írásakor még nem veszi észre, hogy kedvenc hősének más ábrándjai is voltak ifjúkorában, mint a szerelem.

Az első világháborút követő biedermeier-divat idején a Puskit visszhangzó költemények már nem is a Bérczy-, hanem a Krúdy-értelmezte Anyegin hatását mutatják. Ezekben már nincs is szó másról, mint szerelemről.